

Ἑσυχία καί Θεολογία

Ἄν ὑπάρχη κάποια ἀλλαγὴ στὴν ἐποχὴ μας πού συνιστᾶ τὴν ἐκκοσμίκευση εἶναι ἡ ἀπώλεια τῶν κριτηρίων τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος καὶ τῆς ἀγιότητος, ὅποτε ταυτίζονται οἱ γνήσιοι θεράποντες τοῦ Θεοῦ μέ τούς «καλούς» ἀνθρώπους πού βρίσκονται σέ ὅλες τίς θρησκευτικές παραδόσεις. Καί, βεβαίως, αὐτό συνιστᾶ ἀλλοίωση τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ βίωση μιᾶς δαιμονικῆς πνευματικότητος μέ φοβερές συνέπειες γιά τόν ἴδιο τόν ἄνθρωπο, ὅταν τιμᾶ κάποιον ὡς ἅγιο, ἐνῶ ὁ ἴδιος ὁ φερόμενος ὡς ἅγιος ἔχει ἀνάγκη τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ ...

... Τό ὄλο πρόβλημα τῆς κατατάξεως μερικῶν Χριστιανῶν στό ἀγιολόγιο τῆς Ἐκκλησίας εἶναι θέμα κριτηρίων τῆς πνευματικότητος καὶ κριτηρίων τῆς ἀγιότητος. Καί ἓνα ἀπό τά βασικά κριτήρια εἶναι ἡ βίωση τῆς ἡσυχαστικῆς - νηπτικῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας μέ ὅλη τὴν Ὁρθόδοξη σημασία τῆς λέξεως, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἀσφαλῆς προϋπόθεση τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας.

Ἡ ἀγιότητα κατὰ τὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση

* * *

Τό πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου δέν εἶναι μιᾶ ψυχολογική ἀνάπαυση καί μιᾶ ἀνθρώπινη παρηγοριά, ἀλλά ἡ ὑπέρβαση τοῦ θανάτου, ἡ ἔνωσή του μέ τόν Θεό. Αὐτό ἐπιτυγχάνεται μόνον μέ τὴν ὀρθόδοξη θεολογία καὶ τὴν Ὁρθόδοξη νηπτική Παράδοση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὅλα τά ἀνθρώπινα μέσα καὶ οἱ ψυχολογικοὶ τρόποι θεραπείας τοῦ ἀνθρώπου, καίτοι δημιουργοῦν μιᾶ ἀναψυχή, ἐν τούτοις κινοῦνται μέσα στὴν κτιστότητα, τὴν φθαρτότητα καὶ τὴν θνητότητα, δηλαδή εὐρίσκονται μέσα στὴν πεπτωκυῖα κατάσταση καὶ δέν μποροῦν νά ἐξαγάγουν τόν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν περιοχὴ τοῦ θανάτου.

Ἡ ὀρθόδοξη θεολογία σέ σχέση μέ τὴν ὑπαρξιακὴ ψυχολογία τοῦ Frankl καὶ τὴν σύγχρονη νευρολογία καὶ ψυχιατρικὴ

* * *

Ἡ μετάνοια δέν ἐξαντλεῖται σέ μιά ψυχολογική, νομική καί ἠθικιστική κατάσταση, ἀλλά συνδέεται μέ μιά θεολογική προοπτική. Μετάνοια εἶναι τό νά ὀδηγηθῆ ὁ ἄνθρωπος ἀπό τό κατ' εἰκόνα στό καθ' ὁμοίωση, ἀπό τήν παρά φύση κατάσταση στήν κατά φύση καί τήν ὑπέρ φύση κατάσταση, ἀπό τήν ἀμαύρωση τοῦ κατ' εἰκόνα στόν φωτισμό τοῦ νοός, διά τῆς καθάρσεως τῆς καρδιάς καί ἀπό ἐκεῖ στήν τελείωση - θέωση πού εἶναι ἀτέλεστη, δηλαδή δέν ὑπάρχει πέρας τελειώσεως. Ἀκριβῶς γιά τόν λόγο αὐτόν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας κάνουν εὐρύτατο λόγο γιά τήν κάθαρση, τόν φωτισμό καί τήν θέωση. Αὐτή ἡ θεώρηση τῆς χριστιανικῆς ζωῆς δέν εἶναι μιά ἐφεύρεση μερικῶν συγχρόνων θεολόγων, ἀλλά ἡ βάση τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας. Θεολογία καί ἐκκλησιολογία ἔξω ἀπό αὐτήν τήν προοπτική εἶναι μιά ἀναιμική θεολογία καί, θά ἔλεγα, ἐκκοσμικευμένη. Μερικοί κάνουν λόγο γιά τήν ἐκκοσμίκευση τῆς Ἐκκλησίας καί τήν προσδιορίζουν μέ διαφορετικές ἐρμηνευτικές ἀναλύσεις. Ὅμως ἡ ἐκκοσμίκευση εἶναι ἡ ἀπώλεια αὐτῆς τῆς μεθόδου διά τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος διά τῆς καθάρσεως, τοῦ φωτισμοῦ καί τῆς θεώσεως, σέ συνδυασμό πάντοτε μέ τά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, -διότι δι' αὐτῶν ὁ ἄνθρωπος ἐντάσσεται μέσα στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καί γίνεται σταθερή αὐτή ἡ πορεία-, ἐπιτυγχάνει τόν σκοπό τῆς δημιουργίας του ...

... Ἡ θεραπεία τήν ὁποία θά ἀσκήση ὁ Πνευματικός πατέρας στόν ἐξομολογούμενο δέν εἶναι νά τοῦ καθησυχάση τήν συνείδησή του, νά τόν ἀπαλλάξη ἀπό τίς τύψεις, οὔτε νά τοῦ συστήση μόνον νά μή φονεύση, νά μή πορνεύση, νά μή συκοφαντήση κλπ., ἀλλά νά τοῦ θεραπεύση τό παθητικό καί λογιστικό μέρος τῆς ψυχῆς, δηλαδή νά τοῦ ὑποδείξη τρόπον καί μεθόδον θεραπείας.

Τό μυστήριο τῆς μετανοίας ὡς θεραπευτική πράξι

* * *

Μέσα στήν Ἐκκλησία πατέρες Πνευματικοί ἀναδείχθηκαν

καί διάφορα χαρισματοῦχα πρόσωπα, πού εἶχαν λάβει τό Ἅγιον Πνεῦμα, ἀναγεννήθηκαν πνευματικά καί στήν συνέχεια ἔγιναν κατάλληλα ὄργανα γιά νά γεννήσουν καί ἄλλα πνευματικά παιδιά. Γιατί ἐκεῖνος πού ἔχει τήν κατάλληλη πνευματική ἡλικία καί τήν δύναμη τοῦ γεννᾶν μπορεῖ νά γεννήσῃ πνευματικά παιδιά, ἐνῶ, ἄν κάποιος ἔχη μιά πνευματική στειρότητα, δέν μπορεῖ νά γεννήσῃ πνευματικά παιδιά. Καί σέ αὐτήν τήν περίπτωση, ὅμως, οἱ τῆς κατηγορίας αὐτῆς Πνευματικοί πατέρες ἐνεργοῦν κάτω ἀπό τήν πνευματική ἐξάρτηση καί καθοδήγηση τῶν Ἐπισκόπων, γιατί ποτέ κανένα χάρισμα, πού δίνει τό Ἅγιον Πνεῦμα, δέν μπορεῖ νά ἐνεργήσῃ μέσα στήν Ἐκκλησία ἀνεξάρτητα καί σέ βάρος τῶν ἄλλων χαρισμάτων ...

... Ἡ μέθοδος θεραπείας πού ἔχει ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι ἡ ἐνεργοποίηση τῆς νοερᾶς ἐνεργείας, ὥστε αὐτή νά κινῆται παράλληλα μέ τήν λογική ἐνέργεια, πράγμα πού ἀποτελεῖ τήν βάση τῆς μετέπειτα ἐξελίξεως τοῦ ἀνθρώπου πρός τήν θέωση. Ὅποιος ἀγνοεῖ αὐτήν τήν μέθοδο, δέν μπορεῖ νά γνωρίζῃ τί σημαίνει Χριστιανός καί δέν μπορεῖ νά γνωρίζῃ ποῖο εἶναι τό ἔργο τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ καί ποιός εἶναι ὁ σκοπός τῆς Ἐκκλησίας ...

... Ἡ διάκριση τοῦ Πνευματικοῦ πατέρα εἶναι ἀπαραίτητη γιά τό πνευματικό λειτούργημα πού ἐξασκεῖ. Ἕνας ἀδιάκριτος Πνευματικός μπορεῖ νά προξενήσῃ μεγάλη πνευματική ζημία στούς Χριστιανούς, ἡ ὁποία ζημία πολλές φορές μπορεῖ νά ἔχη ἀνεπανόρθωτα ἀποτελέσματα καί στούς δύο. Βεβαίως ἐκεῖ πού ὑπάρχει φόβος Θεοῦ καί προσευχή ἀναπληρώνει τά ἐλλείποντα ὁ ἴδιος ὁ Θεός ...

... Θά ἤθελα πολύ συνοπτικά νά παρουσιάσω μερικά ἐνδεικτικά σημεῖα στά ὁποῖα φαίνεται ἡ ἀρετή τῆς διακρίσεως τοῦ Πνευματικοῦ πατέρα.

Τό πρόσωπο τοῦ Πνευματικοῦ πατρός
καί τό χάρισμα τῆς διακρίσεως

* * *

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐκεῖνη πού διὰ τῶν ἁγίων καί θεουμένων μελῶν της, τὰ ὅποια συνδέονται μέ τόν Χριστό, γράφει τήν Ἁγία Γραφή, τήν ἐρμηνεύει, συντάσσει τίς ἱερές ἀκολουθίες, καθορίζει τά ἀναγνώσματα, συνδέει τά ἐπιλεγέντα ἀναγνώσματα μέ τήν θεολογία τῶν Θεομητορικῶν καί Δεσποτικῶν ἑορτῶν, μέ μοναδικό σκοπό νά ὀδηγήσῃ τούς ἀνθρώπους στήν θέωση καί τόν ἁγιασμό, στήν πνευματική βίωση ὄλων τῶν σταθμῶν τῆς θείας Οἰκονομίας. Ὑπάρχει μιᾶ σαφής ἐνότητα μεταξύ Ἐκκλησίας, Ἁγίας Γραφῆς καί λατρείας ...

... Ἡ νοοτροπία μερικῶν ἱεροκηρύκων νά μελετοῦν καί νά ἀναλύουν αὐτά τά ἀναγνώσματα τῶν Δεσποτικῶν καί Θεομητορικῶν ἑορτῶν κοινωνιολογικά καί ἠθικολογικά συνιστᾷ ἄρνηση τοῦ βαθύτερου πνεύματος τῆς Ἐκκλησίας καί ἄγνοια τῆς οὐσίας τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς.

Τά ἀναγνώσματα
τῶν Δεσποτικῶν καί Θεομητορικῶν Ἑορτῶν

* * *

Ὅταν κάνω λόγο γιά οἰκουμενισμό στήν θεολογία ἐννοῶ ὅτι συγγέονται οἱ δύο αὐτές θεολογίες, ἤτοι ἡ ὀρθόδοξη θεολογία καί ἡ ἑτερόδοξη θεολογία, ἀπό τήν ἄποψη ὅτι προϋποθέτουν τήν ἴδια μεθοδολογία, ἔχουν τήν ἴδια προοπτική καί τίς ἴδιες ἀρχές καί διαφέρουν μόνον ὡς πρός τίς παραπομπές πού χρησιμοποιοῦνται στά θεολογικά ἔργα. Κυρίως αὐτό λέγεται ἀπό τήν ἄποψη ὅτι ἐρμηνεύονται τά κείμενα τῶν ἁγίων Πατέρων μέσα ἀπό τίς ἀναλύσεις τῶν δυτικῶν (παπικῶν καί προτεστάντων) καί ἀγνοοῦνται τά ἐρμηνευτικά κριτήρια, πού ἔχει ἡ Ὀρθόδοξη Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας. Οἱ ἀκαδημαϊκοί θεολόγοι τῆς κατηγορίας αὐτῆς χρησιμοποιοῦν εὐρύτατα τίς ἐρμηνεῖες τῶν ἑτεροδόξων καί προσπαθοῦν νά βροῦν χωρία τῶν Πατέρων πού ἐκφράζουν μιᾶ τέτοια προοπτική μέ κατοχύρωση πατερική, χω-

ρίς νά ἐξετάζωνται τά διαφορετικά πλαίσια ἐρμηνείας τῶν ἀγιο-
γραφικῶν κειμένων πού χρησιμοποιοῦν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλη-
σίας ἀπό τοῦς Χριστιανούς διαφόρων ὁμολογιῶν.

Ὁ οἰκουμενισμός στήν πράξη,
ἤτοι τήν θεολογία καί τήν ἄσκηση